

Forskaren och folkbildaren

Ytterligare en stor svensk idrottsforskare har gått ur tiden. För många är Lars-Magnus Engström den svenska idrottspedagogikens fader. Själv skulle han säkert värjt sig mot en sådan titel.

– HAN VAR EN MER BETYDANDE forskare än vad han själv ville göra gällande. Som alla som hade förmånen att känna Lars-Magnus vet så var han en fantastisk ödmjuk och anspråkslös person. Men faktum är att hans forskningsinsatser på området står i en särklass, även i ett internationellt perspektiv, säger Per Nilsson som är ordförande för Centrum för idrottsforskning och tidigare forskarkollega till Lars-Magnus Engström under flera års tid.

Den där glimten i ögat. Det sjuveraktiga leendet. Den lågmält formulerade iakttagelsen som kunde få en hel föreläsningssal att plötsligt brista ut i gapskratt. Minnesbilder av människan och underhållaren Lars-Magnus Engström. Men där fanns också en mindre känd sida som framför allt hans forskarkollegor, däribland Per Nilsson, lärde känna.

– Han var väldigt sträng när det gällde det vi kan kalla forskningens grundvalar. Allt skulle hålla ihop forskningsmässigt och han släppte aldrig ifrån sig något som inte höll nivån rent metodologiskt, även om kritik alltid framfördes på ett vänligt och konstruktivt sätt, säger Per Nilsson.

Att Lars-Magnus Engström var den drivande kraften i att etablera ett nytt forskningsområde – idrottspedagogiken – inom svensk idrottsforskning är väl dokumenterat. Hans insatser sträckte sig emellertid utanför det egna fältet och innefattade bland annat stöd till den historiskt och psykologiskt inriktade

idrottsforskningen. Att engagemanget för idrottsforskningen som helhet uppskattades visade sig också i det faktum att Lars-Magnus Engström utsågs till Centrum för idrottsforskningens förste föreståndare.

Själv har jag träffat Lars-Magnus ett stort antal gånger i tjänsten. Det kom i början av 1990-talet att bli ett antal promenader från DN-huset, som då låg på Gjörwellsgatan i Fredhäll, över gatan till Lärarhögskolan. Som ung, nyfiken reporter kom den idrottspedagogiska avdelningen på LH att bli ett välkommet kunskapscenter som med tiden skulle

”Faktum är att hans forskningsinsatser på området står i en särklass, även i ett internationellt perspektiv.”

bidra till ett antal löpsedlar. Däribland kan nämnas nyheter om den stora GIH-studien *LIV 90* som var en kartläggning av svenska folkets motionsvanor, där Lars-Magnus Engström tillsammans med Björn Ekblom var forskningsansvarig. En studie som för övrigt genomfördes ytterligare en gång år 2000 och vars tredje version – *LIV 2013* – just i detta nu är i sin slutfas.

Att intervjuas Lars-Magnus Engström var en tacksam uppgift. Han var ju pedagog och visste väl hur vetenskapliga data skulle förmedlas på bästa sätt till den tredje statsmakten. Kanske kände han – precis som jag – en personlig tillfredsställelse över det stora massmediala genomslag som artiklarna fick. Men främst tror jag ändå att han glädde sig över att ha fullgjort forskarens ”tredje uppgift”. Lars-Magnus Engström var både en forskare och en folkbildare.

– Han var en uppskattad föreläsare som hade känsla för vad som fångade publikens intresse. I sina presentationer gick han ofta från det allra mest akademiska

till det genuint folkliga, säger Per Nilsson.

Smak för motion var titeln på en av Lars-Magnus Engströms uppmärksammade forskningsprojekt. Viljan att förstå vilka faktorer som ligger bakom att vissa människor lever ett fysiskt aktivt liv, medan andra väljer ett stillasittande, går också som en röd tråd genom hans forskargärning. Och metodiken för att nå fram till de insikterna har imponerat på många människor genom åren.

– Han följde en grupp individer och deras levnadsvanor från att de var 15 år ända upp i pensionsåldern. Dessa så kallade longitudinella studier är helt unika i sitt slag. Resultaten visar bland annat att gymnasiebetyget i idrott i kombination med individens sociala position i samhället är två faktorer som är väldigt utslagsgivande för hur fysiskt aktiv man blir i vuxen ålder.

Vilket yrkesmässigt arv kan man då säga att Lars-Magnus Engström lämnar efter sig? Per Nilsson framhåller att ämnet idrottspedagogik i dag är en etablerad forskningsdisciplin, något som i hög grad beror på Engströms pionjärinsatser på området. Men han pekar gärna också på hur människan Lars-Magnus Engström lever vidare i sina kollegors medvetanden och personligheter.

– Han har ju format en hel generation av forskare och handledare som - även om vi är olika personlighetstyper - alla delar hans ledstjärnor som är mänsklighet, omtanke och ödmjukhet inför varandra.

Minnesfond

Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH) har bildat *Lars-Magnus Engströms minnesfond*. Fonden är till för att hedra ”Manges” minne och medverka till att doktorander får möjlighet till internationellt utbyte.

Bidrag mottages tacksamt till plusgirokontonummer 955985-7. Ange *Lars-Magnus Engströms minnesfond* samt ditt namn.